Üksik number 6 senti. Tänast lehte 6 külge.

Pealinna Teataja

Ilmub iga kolmapäcva ja laupäcva hommikul.

TOIMETUS JA TALITUS: Tallinnas, Harju tän. nr. 45. Avatud kella 9-st kuni kella 2-ni p. l. Telefon 427-50. Väljaandja: Tallinna Majaomanikkude Selts. Trükikoja telefon 460-29.

TELLIMISE HIND: Tallinna Majaomanikkude Seltsi liikmeile: 1 aastaks 3 kr., ½ aastaks 1.60 kr., 3 kuuks 0.90 kr., 1 kuuks 0.35 krooni koos postikuludega.

Teistele tellijaile: 1 aastaks 4.50 kr., ½ aastaks 2.50 kr., 3 kuuks 1.35 kr., 1 kuuks 0.50 kr. koos postikuludega.
Kuulutused: kuulutuskiljel 5 s., teksti ees 10 s., tekstis 12 s. ja tekstis teksti kirjaga 15 s. mm veeru laiuses.

Nr. 38 (606) Laupäeval, 27. mail 1939. 7. aastakäik

Tapeteid
Tapetiladu **Fr. Martinson**
uudismustreid moodsaimas valikus soovitab
Tallinn, Tartu mnt. 1, kõnetr. 314-00

Majaomanikud!
Paneme teile tasuta välja ajakohased pühkmenõud ja tühjendame odavalt. Teie soovi kohaselt ka iga päev.
Ärge parandage enam prügikaste. Andke oma majaõue korrashoid f-ma
„SANITAS'ele"
Pärnu mnt. 6—35 (Urla maja, uks D). Tel. 449-17, peale kella 4 tel. 424-73.

Nõutakse pööningute puhastamist ja liivaga varustamist

Kesklinna majaomanikele on politsei poolt saadetud täitmiseks järgmise sisuga kiri:

Kehtiva sundmääruse kohaselt on keelatud hoida majade ühistes koridorides, eeskodades, trepikodades ja treppidel kaste, mööbleid ja muud sellist kolu, samuti on keelatud hoida elumajade pööninguil, pesutöökides, puu- ja rullikuurides ülearust kolu ja kergesti süttivaid aineid. Sagedasti kogutakse ülalnimetatud kohtadesse palju säärast — ülearust rämpsu, mille alalhoidmiseks pole mingit tarvet ja nii on pööning muutunud ülearuse prahi panipaigaks majaelanike harjumuse kohaselt. Selline materjal on kahjutule tekkimisel parimaks süttematerjaliks. Pea iga päew hävib tules hiiglasuuri varandusi, terved alewikud, külad jne. langewad tuleroaks inimeste hooletuse ja ettewaatamatuse tõttu, ja mida oleks wõimalik tihtipeale wältida, kui wõetaks tarvitusele õigeaegseid ettewaatusabinõusid.

Arwestades eeltoodud asjaolusid, tuleb kahe nädala jooksul teostada puhastustöö majade pööninguil, kõrwaldada kõik ülearune ja kergesti tuldwõtwad ained ning tule lokaliseerimiseks **asetada maja pööningule tarwiline hulk liiwa, labidas, weenõu, kirwes ja muud hädapäraſemad kustutusabinõud.**

Eriliſt tähtſust omab liiw ja selle hulk peab wastama pööningu suurusele ja peab olema mitte wähem kui üks hobusekoorem. Liiw tuleb asetada kasti wõi mõnesse muusse sellisesse kohta, kus see on kergesti kättesaadaw.

Kodanliku õhukaitse märk kinniswaradele

Märgi statuut kinnitati siseministri poolt

Wabatahtliku Kodanliku Õhukaitse Ühingu poolt on koostatud wastaw märk neile kinniswaraomanikele, kes on korraldanud oma kinniswara kodanlikuks õhukaitseks wähemalt seaduses ettenähtud nõuete ulatuses.

Kinniswaramärk on kujult ümmargune, wälja stantsitud punaseſt waseſt, mille pind on oksüdeeritud. Märgi läbimõõt on 180 mm. Märgi wälisele äärele on paigutatud märgi kandmise õigust wäljendaw juhtlause „Korraldunud kodanlikuks õhukaitseks".

Märgi keskmine osa kujutab kilpi, 155×100 mm, mille ülemise osa oksüdeeritud wiirulisel taewafoonil on kujutatud 3 ründawat lennukit, mis sümboliseerib õhuohtu.

Kilbi alumisel osal, siniseſt emailiſt tagapõhjal on walgest emailiſt käsi ja tähed „WKÕ". Kilbi alumisel serwal on kullatud riigiwapi kujutis siniste leopardidega.

Kilbi ülemist serwa ümbritseb 3 tammelehte, mis osutab märgikandja tublidusele KÕ alal.

Kinniswaramärgiga üheaegselt hakatakse jagama ka liikmemärke neile ühingu liikmeile, kellel on teeneid kodanliku õhukaitse töö korraldamisel ja kaasaaitamisel.

Märkide wäljaandmise kord

WKÕ Ühingud saawad märke liikmetele wäljaandmiseks ainult WKÕ Liidult märgi hinnale wastawa tasu eest.

Märgi wäljaandja wõib omal äranägemisel märgi wälja anda tasuta wõi wastawa tasu eest.

Liikmemärgi wõib saada iga WKÕ Ühingu liige, kes on sooritanud katse wähemalt KÕ üldettewalmistuskursuse õppekawa ulatuses, wastawalt ühingult.

Teeneline liikmemärk antakse WKÕ Liidu wõi WKÕ Ühingu juhatuse wastawal otsusel WKÕ liikmeile ja teistele isikuile, kel on eriliſi teeneid WKÕ kasuks, kusjuures majanduslikku toetuse andmise korral märgi saaja peab olema toetanud wabatahtlikku kodanlikku õhukaitset wähemalt 20-kordse tegewliikme aastaliikmemaksu suurusе summaga.

Kinniswaramärk antakse wälja WKÕ Liidu wõi WKÕ Ühingu juhatuse wastawal otsusel elamute (asutuste, ettewõtete) omanikele, kelle elamuis (asutusis, ettewõtteis) on täidetud wähemalt seaduslikud minimaalnõuded KÕ alal. Märkide walmistamist korraldab WKÕ Liit.

Märkide kandmise kord

Liikme- wõi teenelise liikme märki kantakse rinnamärgina kuue wasakul rewääril; naised wõiwad kanda märki rinnal prossina.

Kinniswaramärk kinnit. elamu (asutuse, ettewõtte) peasisseкäigu kohale.

Märki wõib kanda ainult see isik, elamu (asutus, ettewõte), kellele märk on wälja antud.

Jaapani sõdurid kannawad ujuwsilda, milliseid kasutatakse sõjas jõgede ületamiseks.

Meeskelnerid walgetesse kuubedesse

Loodushoiu- ja turismiinstituut on pöördunud järgmise ringkirjaga kõikide restoranide poole:

Sotsiaalministri korraldusel palume Teid kõik oma meeskelnereid alates 15. juunist k. a. eelolewaks suweks ja ka edaspidiseks riietada walgetesse kitlitesse (kuubedesse), mis on kantawad mustawärwi pükstega. Ebamugawateſt ja suurt hoolt wajawateſt frakkidest ja smokinguteſt tuleb lõplikult loobuda, nagu seda on tehtud ka wälismaadel.

Walged kitlid on peale oma nägususe ka kergelt pestawad ja peale selle on nende kandmine kelneritele töö juures kergem kui frakk triikšärgiga, mis alati peab olema laitmatult triigitud.

Kitlid olgu lahtise kraega ning kantawad walge särgi, walge krae ja mustawärwi kaelasidemega. Kantaw kittel ja krae peawad olema alati täiesti puhtad ja kortsumata. Kitleid peab igal kelneril olema wähemalt 3 tükki, nii et jatkuks üks kandmiseks, teine tagawaraks ja kolmas pesusolemiseks.

Tapeeti & scinapappi
ostate kõige soodsamalt
Konst. Brandes'i
tapeedikauplusest
26 Tallinnas, Tartu mnt. Kõnetr. 304-54. Asut. 1910. a. **26**
Äri avatud kella 9—5
Müük suurel ja väikesel arvul

Raadioaparaadid tulewad kuulamise lõpetamisel pitseerida

Rõhuv enamus meie raadiokuulajaist on korralikud ja tasuwad oma raadiomaksu regulaarselt. Leidub aga siiski ka sääraseid, kes teatawad oma kuulamisest loobumisest, kuid tegelikult kuulawad rahulikult edasi, seejuures maksu mitte tasudes. Et sarnaseid wõimalusi wältida, selleks ilmus Riigi Teatajas nr. 103 — 1938 uus Raadioringhäälingu kasutamise määrus, mis jõustus 15. detsembril 1938.

Määruse järgi raadiokuulamise lõpetamisest tuleb kirjalikult teatada kohalikule postiasutusele hiljemalt juuni- või detsembrikuu jooksul. Kui teade on hiljem esitatud, siis seda ei arwestata ja raadioabonendilt nõutakse sisse järgneva poolaasta raadiomaks.

Kui abonent on raadiokuulamisest loobunud, siis kuulub temal allesolev raadioaparaat pitseerimisele 7 päeva jooksul, arwates kuulamisest loobumise teadsande esitamisest. Pitseerimist toimetawad raadioabonendi asukoha lähemad postiasutused ja aparaadi omanikule antakse wälja wastaw tõendis.

Raadioaparaadid, mis kuuluwad neile isikuile, kes raadiokuulamisest on loobunud enne 15. detsembrit 1938 a., või neile, kes seni ei ole raadioabonendiks astunud, kuuluwad samuti pitseerimisele, kui need on kasutamiskõlwulised, kusjuures tähtsust ei oma asjaolu, kas aparaati kasutatakse või mitte. Pitseerimiseks tulewad aparaadid esitada lähemale postiasutusele hiljemalt 15. juuniks 1939. Kui aparaati ei soowita lasta pitseerida, siis tuleb aparaadi omanikul astuda raadioabonendiks.

Kui raadioabonent müüb oma aparaadi, siis on ta kohustatud 7 päeva jooksul sellest teatama postiasutusele, seejuures üles andes aparaadi uue omaniku nime ja elukoha. Samas korras on pitseeritud raadioaparaadi omanikud kohustatud teatama lähemale postiasutusele oma aparaadi edasimüümisest või andmisest.

Nimetatud määruse mittetäitjaid karistatakse Kriminaalseaduse § 12.. järgi, mis näeb ette rahatrahwina kuni 100 krooni või aresti kuni ühe kuuni.

Algkoolilõpetajate päew

Tallinna linnakoolwalitsus korraldab 29. jkp. kell 12 „Estonia" kontserdisaalis algkoolilõpetajate päewa ühes kontserdiga. Päewa kawas on tervitus presidendi K. Pätsilt, muusikaline osa ja ettekandeid õpilasilt.

Petseri ahervared kõnelevad

Kolmapäeval pealelõunat tekkisid mitmel pool äride waateakendele ajalehtede telegrammid, teatades järjekordsest tulemõllust, mis seekord leidis aset Petseris. Esimesed teated kõnelesid mõnekümne hoone põlemisest, kuid paar tundi hiljem oli punase kuke ohwriks langenud juba umbes 1/3 Petseri linnast. Üle kahesaja elumaja asemel seisid waid korstnad ja suitsewad tukid. See masendawalt kurb sõnum lewis kulutulena üle kogu riigi ja kõikjal tekkis kodanike omawahelisi arutlusi, kuspuures püüti selgitada tule tekkimise põhjusi ja selle wältimise wõimaluste arendamist tulewikus.

Kolmapäewane kahjutuli ei piirdunud üksnes Petseriga, kus peawarjuta jäi tuhandeid kodanikke, waid jatkas wõidutsemist Waśknarwas ja Lehtses, kus samuti põles maha elumaju, ametiasutusi, töösutusi ja töölismaju.

Ühe päewaga on miljonilised waranduśed kistud wälja loowa töö teenistuśest. Inimeste elupikkuśest tööwiljast on jäänud järele ahervared. See, mis sadade hoolsate käte poolt aastakümnete wältel koguti, on nüüd häwitatud ühe purjus, meeletu inimese lohakuse wõi tahtlikkuse läbi. Seisame masendawa tõiga ees, mis paneb wõimuasutustele kui ka igale teisele kodanikule uusi kohustusi ja ülesandeid tulewikus, et tulekaitset ja tuleõnnetuste wältimist tuleb wõtta tõsisemalt.

Esimeste kokkuwõtete waral on tehtud kindlaks, et Petseri tulekahi häwitas umbes 2 milj. kr. wäärtuses waranduśi. Kui sellele summale juure arwata Waśknarwa ja Lehtse kahjud, siis saame umbes 2,2 milj. kr. summa, mis on langenud tule ohwriks ühe päewaga.

Waadeldes riigi statistikabüroo kokkuwõtteid tuleõnnetuste läbi tekkinud kahjude kohta näeme, et kümne wiimase aasta jooksul on tuli häwitanud 26 milj. kr. wäärtuses waranduśi.

Seega langeb igal aastal tule ohwriks keskmiśelt 2,6 milj. kr. wäärtuses waranduśi.

Kuiwa ja tuuliśe kewade tõttu on tänawu wiie esimese kuuga langenud tule ohwriks enam waranduśi, kui teeb wälja eelmise kümne aasta tuleõnnetuste keskmine kahjusumma.

Tutwudes lähemalt tänawuste tuleõnnetuste põhjustega näeme, et hooletus, ettewaatamatus tule põhjustajana ei ole mitte oma loomulikul — wiimasel kohal. Kuigi tuleõnnetuste absoluutne wältimine on wõimatu, on siiski wõimalik tundwalt wähendada hooletuste läbi tekkiwate tuleõnnetuste arwu. Siin ei aita üksnes üleskutseist ajalehtedes, waid wahele peab astuma walitsuswõim, kas suurendades karistusnorme wõi mõnel muul teel.

Rahwamajanduse seisukohalt lähtudes on eriti kurb lugeda sõnumeid: „Tule läbi tekkinud kahju on 25.000 kr., kuid waranduś on kindlustatud 4000 kr. eest." Tihtipeale on aga hooned hoopis kindlustamata. Näiteks Waśknarwas mahapõlenud 14 hooneśt oli ainult üks kindlustatud.

Hoonete kindlustamata jätmiśes ei saa süüdistada kedagi teist, kui kinniswaraomanikku ennast. Paljudel on saanud tawaks ütelda: „Oh, ega ta ikka põlema lähe!" Kui siis aastakümneid kogutud waraśt on jäänud järele waid ahervared, on ahastus seda suurem. Samuti on palju kinniswaraomanikke, kes kindlustusagenti ei taha tühja kätega ukśest wälja lasta ja agendile wastutulekuks kindlustawad oma 50—60.000 kr. waranduśe kas 10.000 kr. wõi isegi wähema summa eest.

Kinniswaraomanikud asulates kui ka maal peaksid kord jõudma arusaamiśele, et waranduś tuleb kindlustada wõimalikult täie wäärtuśe eest, seśt kunagi ei wõi olla kindel, millal sinu elupikkune tööwili wõib sattuda punase kuke ohwriks.

Tulekindlustuśe tähtsuse propageerimiśel on kindlustusseltsid iśśi wõimetud. Osa selleśt tööśt peaksid endale wõtma omawalitsused ja wallawalitsused. Wiimastele tuleb nüüdseśt peale enam südame panna ka tuleõnnetuste wältimiśks wajalike sammude astumist, wõttes tarwituśele kõik wõimalikud abinõud. **P.** —

Nelipühiks

„Kes nüüd wastu wõtsid tema sõna, need ristiti, ja nõnda lisati sel päeval nende juure ligi kolm tuhat hinge."
Ap. teod 2, 41.

See oli millegi suure suur algus. Ristikoguduse sünnipäew. Tuhandeid tuleb ligi, waimustatud Peetruse jutlusest. Nad wahest ei aimanudki, mis neid ees ootas — tagakiusamine, ahastus, veretunnistaja surm. Paljud neist unustasid, et nad ristimise läbi Kristuse tunnistajate hulka wastu wõeti, unustasid siis, kui sünnipäewa rõõm sai argipäewa töö mureks. Aga siiski ka nende esimeste hulgas oli veretunnistaja püha werd, mis sai Kristuse kiriku seemneks.

Nüüd on taas selle suure alguse mälestuspäew. Ristikoguduse saamise rõõm on kirjutatud nelipühi kellade helinasse. See oleks nagu sünnipäewapidu miljonite walitute tarwis terwes maailmas, kes ristimispüha saladuse kaudu wastu wõetud sellesse kogudusse. Tuhandete ja taas tuhandete huultel saab elawaks Peetruse nelipühijutlus ja ka kuulajaist ei ole puudu, aga siiski on midagi, mis, wõrreldes seda mälestuspäewa selle suure algusega, pidulised jätab külmaks.

Meie armastame elada mälestusist. Ajalugu on meile kallim kui tänapäewa elu. Ka Peetruse jutlus on muutunud ajalooks kui mälestus ühest nelipühist, kus kõik oli nii wägew ja suur. Aga nelipühi waimu töö ei jäänud peatuma üksi sinna Jeruusalema müüride wahele. Seal oli waid selle elu suur algus. Pea tõusewad ligidal ja kaugel ikka uued ja uued tunnistajate hulgad ja teewad selle sünnipäewapeo lõpmatu pikaks.

Kaowad aastad, kaowad esimesed Peetruse jutluse järele pöördunud. Koos tempiga häwitatakse ka esimene kantsliase. Aga midagi jääb ometi sellest suurest algusest — waimu warjamatu mõjutus, mille rajaks ei ole maad ega rahwad, mille mõõduks ei ole aastad ega aeg.

Meie elame selle nelipühi waimu mõjutuse all, kuigi tänapäeval on palju peawangutajaid ja irwitajaid. — Meie tunneme selle waimu imetööd, kuigi on paljusid Tema kulul labase nalja heitjaid, ka palwetajate seas. Kuid Jumala armupäew on pikk ja Peetruse kuulutus kõlab kaugele üle terwe maailma, ka on templipõrand saanud laiaks kuulajate kogunemispaigaks, kus iga päew leiame rõõmsaid tunnistajaid.

Weel tugewamini wõiks nelipühi waim läbi murda südamete kindlusemüürist. See suur algus on seda wäärt, et ta iga üksiku südames jälle korduks ja et waimu walgus iga üksiku hinge täidaks rõõmu, rahu ja soojusega.

H. HAAMER.

—:=—

Meile kirjutatakse:

Mõtteid uue gaasiwabriku asukohast

Nüüd on siis otsustatud, et Kalarand rikastub uue gaasiwabrikuga. Ilusasse lahesoppi, mille ümber asub amfiteatrina pealinn, praeguse elektri-gaasiwabriku kõrwale tekib uus, ümbrust suitsu, tuha ja mustusega täitew ettewõte. — See koht, esialgu ainult gaasiwabriku jaoks, leiutati ühe eraisiku poolt umbes 60 aasta eest. Linnaomawalitsus, selle õiguse järglasena, on seda ettewõtet hiljem peaasjalikult elektrivabrikuna täiendanud, arendanud ja suurendanud. Ja seda nii suure innuga, et unustas isegi selle krundi oma nimele kinnistamata, mis sündis alles hiljem. Wõõrad, mere poolt Tallinna sisse sõites, on otse waimustatud suurepärasest waatest linnale; lähemale jõudes aga kaob see hea mulje: ilusam koht rannast on täis ehitatud suitsu, tuhka ja gaasihaisu levitawa wabrikuga. Kõrged korstnad tõusewad otsekui merest ja nende wahel kõrges õhus köisteel liiguwad tuhaga täidetud wagonetid — pildudes tuhapilwi, mis oma kollase wärwiga katawad kinni ka heledeima päikesewalguse. See meenut. juba püha Wenemaad. Ka seal kuski Dnepri wõi Wolga kaldal ilus maaliline linn on ära reostatud ja rüwetatud jõekaldale ehitatud ettewõtete ja wabrikutega. Seal oli see harilik nähe, et ettewõtja, kui tal pung oli hästi täis, wõis oma ettewõtte, mis õhku mürgitas, paigutada sinna, kus see talle tundus kasulik, isegi keset linna. Lääne kultuurmaades asuti selles suhtes juba ammu teissugusele seisukohale. Ei oskoks kujutleda, et näiteks Stokholmis wõi mele naabruses Helsingis lubataks linna alla mereranda ehitada mõnda wabrikut, weel enam õhkumürgitawat wabrikut. Wabrikute asukoht määratakse kaugemale elamute rajoonist ja nimelt wastawalt meteoroloogilistele tingimustele — ida poole linnast, mitte ilalgi aga mereäärse linna ja mere wahele. Nagu juba eelpool öeldud, oli weneaegse põhimõtte järgi käitiste ja tehaste asutamisel mööduandew ainult nende tulu, jättes kõrwale kodaniku tervise ja muu heaolu küsimused.

Meil aga ei saa ütelda, et praegune koht gaasi-elektrivabrikule oleks majanduslikult kõige soodsam ja et elektrijõudu ei saaks teises kohas odawamalt muretseda.

Eestlane salakuulajana maailmasõjas

11.

Teades, et Wene sõjawägi oli sõjast tüdinenud, Saksa salaluure rakendas kõik oma jõud propagandale wenelaste seas sõja lõpetamise kasuks. Näiteks üks saksa luureohwitser — Weinig käis isegi oma kaewiku äärelt, mille lähedal asusid wene kaewikud, jutlustamas, et wenelased ei jatkaks sõjalist tegewust, seśt wastasel korral ka nemad peawad wastama samaga.

Kõnel oli suur mõju. Wenelased kutsusid teda endi juure kõnelema. Ja saksa luureohwitser — ta enda kinnituse järgi — käis mitmel pool Wene sõjawäe keskel kõnelemas, kuid õhtul koostas ettekandeid oma rinde juhatusele. Lõppeks demobiliseeritud wenelased tegid talle isegi ettepaneku tulla parlamentäärina nende poole rahuläbirääkimisi pidama.

Weinig wõttis endale uue nime ja ilmus wenelaste juure ülemleitnant Lübko'na, kaasas paagid rewolutsioonilist kirjandust.

Seekord ta ettewõte aga ebaõnnestus. Ta arreteeriti ja wiidi wene korpuse staapi, kus korpuseülem, wana kindral, wõttis ta wastu kibedate sõnadega.

„Te tulite rahust kõnelema, kuid olete saksa spioon," pöördus ta poole üks wene ohwitser. „Te tulite spioneerima ja rewolutsiooni mürki kallama Wene sõjawäe hinge. Nii wõib toimida ainult suur siga, nagu on saksa spioon. See olete teie! Ka teie keiser on siga! Ta lastakse samuti kord maha."

Sakslane asus oma keisrit kaitsma, kuid sai samas püsipäraga hoobi kuklasse ja langes teadwusetult maha.

Järgmisel päewal ta wiidi wene sõjawäljakohtu ette, kus eesistujaks oli wene kohaliku sektori salaluure ohwitser.

„Te olete saksa salakuulaja?"

Saksa ohwitser eitas. Kutsuti sisse üks wene agent, kes teenis sakslaste kasuks, kuid oli nüüd sisse kukkunud. Kohtu eesistuja esitas talle küsimuse:

„Kas tunnistate, et tunnete seda sakslast ja et ta on salakuulaja? Kui kõnelete tõtt, kingin teile elu."

Agent heitles tükk aega enesega, siis lausus:

„Ma ei tunne teda."

„Wälja, waletaja!"

Ja agent wiidi minema.

„Olete saksa salaluure ohwitser Weinig!" karjus sõjawäljakohtu esimees. „Sõjawäljakohus mõistab teid surma mahalaśkmise läbi!"

Saksa luureohwitseril aga õnnestus enne mahalaśkmist põgeneda, ta põgenes üle Siberi ja hommikumaa ning jõudis lõpuks õnnelikult Saksamaale tagasi.

Minu wangilangemine.

Lõpuks peatun ka eneśe salaluure-tegewuse süngel lõputeel.

Läti küttide pataljon saadeti Dwinski alla ühele siberi küttide polgule abiks, kuna wenelased siin kawatsesid rünnata sakslasi.

Sõitsin pataljoniga kaasa, ilma salaluure ülesanneteta. Illukste juures jõekaldal, kuśt pidi algama rünnak, saadeti öösel 25 meest saksa kaewiku ees olewaid traattõkkeid kääridega läbi lõikama. Ahelikud pidid järgnema neile kohe, kümmekond minutit hiljem.

Läksin wabatahtlikult traadilõikajatega kaasa. Karta polnud midagi, kuna wenelased pidid alustama siit pealetungi.

Jõudnud Saksa traataia ette, meie peale awati kuulipildujatuli. Umbes pool tundi lamaśime tule all. Ahelikud ei pääsenud kuulirahe all edasi. Tegin katśet traattõketele lähemale pääseda. Seal tabas mind kuul õlast ja teine jalast, läbistades kondi. Kaotasin meelemärkuse. Teadwusele tulles leidsin eneśe saksa sidepunktist. Mis kaaslasteśt sai, ei tea. Mind koheldi siin hästi ja saadeti edasi Miitawi haiglasse, kus lamasin kuus nädalat. Elu haiglas oli kena. Toideti hästi. Ei tehtud wahet, et olin wenelane. Haigla ülem, õed ja ka kaashaawatud suhtusid minule hästi — mind hoiti ja hellitati isegi rohkem kui omi, nagu pilteks kõigele järgnewale.

Mulle, kui wõõrale, anti päewas 6 sigaretti ja 2 sigarit. Pealegi igaüks andis omalt poolt lisa. Noor palatiarśt käis juttu ajamas. Tema teenis siin üliõpilasena, nagu minugi wend Wene wäes noorema arsti kohal. Kõnelesime ka selleśt.

Kolme nädala pärast oli õlahaaw kinni kaswanud, kuid jalahaaw läks halwaks. Jalga opereeriti uuesti. Paari nädala pärast wõisin juba kõndida.

Ühel päewal saabus haiglasse 2—3 saksa sõdurit, kaasas puulatte.

Minu woodi ümber tuldi ehitama puuri, et ma ei saaks põgeneda. Kõnelesin noorema arstiga, et ta lausuks mu eest hea sõna. Andsin talle ka oma sõna, et ma haiglas ei tee põgenemiskatśet. Puur jäigi ehitamata.

Kuuenädalase haiglas wiibimise järele olin terwe. Ühel päewal tuli kaks saksa sõdurit haiglasse mulle järele ja wiisid mu püsside wahel Lossi tänawale ühte maja, kus asus saksa salaluure-asutus. Selle ülemaks oli üks saksa hauptmann. Mind wiidi otsekohe wiimase kabinetti. Ukśele jäid püssimehed. Siin nägin — minu taskuraamat lebas awatuna saksa ohwitseri ees laual. Peaśt käis läbi küsimus: kas selles leidub midagi halba, reetwat?

Sakslased olidki leidnud selle wahelt minu ülema kpt. Peka poolt mulle Kuressaare saadet. kaks šifreeritud telegrammi ning peale selle minu riietusśe peidetud 5—6 wene passi.

Kõik need olid jäänud minu juure, kuna wangilangemise wõimaluśt Illukste all polnud ette näha.

„Mis telegrammid ja passid need on?" küśis saksa luureohwitser. Olin jahmunud ega osanud wastata. Seletasin, et telegrammid on äriliśed, siśult täieśti süütud. Seda loomulikult ei usutud, seśt milleks neid oli waja šifreerida.

Mulle öeldi, et olen wene salaagent ja hakati uurima, keda ma weel tunnen.

Eitasin kõike.

„Kpt. Pekat ja Monsõrewi tunned?"

Jälle eitasin. Mulle lubati kinkida elu ainult tingimusel, kui annan andmeid, misśugused wäeosad on wenelastel Riia frondil ja kui palju.

Wastasin wähe irooniliśelt: „Mina kui allohwitser ei wõi seda teada. Ega ma mõni kindral pole. Näiteks teie kui hauptmann samuti kindlasti ei tea, misśugused Saksa wäeosad on siin frondil."

„Kuśt teie seda teate, et olen hauptmann?" tuli uus küsimus.

Kindlasti näitasin end liialt targana wene sõduri kohta, kes ei tunnud üldse saksa aukraade. Wiimasele küsimusele ei osanud ma midagi wastata ja waikisin. Siis paluti mind üles tõusta, hauptmann näitas iśe lahkesti teed teise tuppa, kus mind wastu wõttis neli saksa sõdurit. Mu seljaśt tõmmati gimnjaśtjorka ja mind seoti pika pingi peale. Siis wõeti kaks umbes 2½—3 meetrit pikka kummitoru, kaks meest asus kummalegi poole ja algas peksmine. Õhus lennates wäljaweninud kummitoru lõi ümber keha ja kiskus suure jõuga ribiśid kokku. Palju ma neid hoope wälja ei kannatanud; kaotasin meelemärkuse. Mulle kallati pangest wett kaela, kuni ärkasin. Awanud silmad, nägin, kuis ukśel seisis rõõmsa ilmega hauptmann. Nüüd anti mulle gimnjaśtjorka, mille tõmbasin selga. Mind wiidi tagasi ohwitseri kabinetti. Siin see tõmbas sahtliśt konjakipudeli, kallas klaasi täis ja ulatas mulle:

„Kinnitage end!"

Lükkasin pakkumise tagasi.

(Järgneb.)

Kõik algkoolilõpetanud ei pääse edasi õppima

Keskkooli asemel tuleb minna kutsekooli. — Pool tundi kooliasjanduse-juttu linnavolikogus

Haridusministeeriumi korralduse selgitati tänawu üleriigiliselt edasi õppida soowijate õpilaste kawatsusi koolide suhtes, millistese nad tahawad astuda. Kogutud andmed näitawad, et samuti nagu möödunud aastal, on ka tänawu raskusi algkoolilõpetanute mahutamisega reaalkoolidesse, kuna kutsehariduslikesse koolidesse astuda soowijate ja wabade kohtade arw on üldiselt tasakaalus, kuigi kõik ei pääse nende poolt walitud aladele. (Tütarlaste kaubanduskeskkoolis ja riigi tööstuskeskkoolis õppida soowijaist peawad ligi pooled otsima ruumi mujal.)

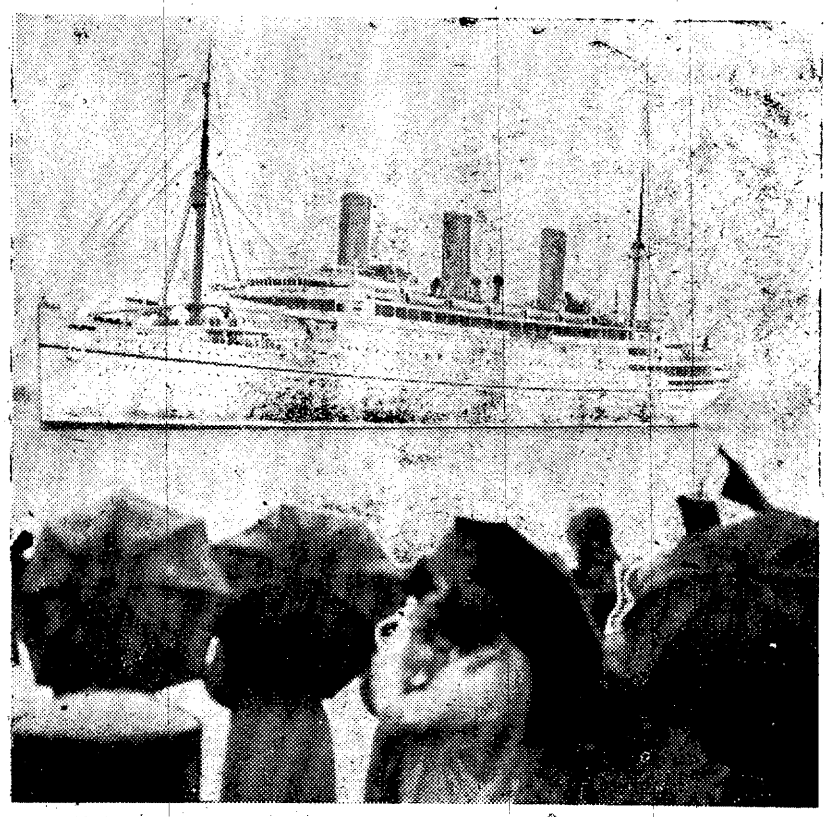
Tallinna reaalkoolides ei jatku ruumi umbes 80 poisile ja 45 tüdrukule. Kui tütarlapsed weel kuidagi wõiksid mahtuda ametikooli, jääb üle wähemalt ühe klassi wõrra poisse, kellele Tallinna linnaomawalitsus ja haridusministeerium peawad looma edasiõppimise wõimalusi.

Haridusosakond koos haridusnõukogu ja -komisjoniga reaalkoolides ettenähtawa poiste ülejäägi mahutamise wõimalusi kaaludes, jõudis otsusele, et tänawu tuleks poistele awada üks 1. reaalkooli klass, kuid juba awalikke koolide wõrku kuuluwana. Samuti jõuti weendumusele, et praegune Tallinna Rahwaülikooli Seltsi erareaalkooli kursuste 1. klass tuleks wõtta linna ülalpidamisele tulewal kooliaastal 2. klassina ja awada need klassid Tallinna 5. reaalkooli kõrwalklassidena, ühtlasi nähes ette 3. kõrwalklassi awamise wajaduse ja wõimaluse 1940./41. kooliaastal. Sellekohane ettepanek esitati linnawolikogule, kes ka pooldas ühe reaalkooli klassi awamist. Enne küsimuse otsustamist tekkis rida sõnawõtte, kusjuures selgus mõningaid huwitawaid asjaolusid pealinna koolipoliitika alalt.

Linnanõunik Kentsi seletuse kohaselt on tänawu kewadel taas tunda ruumineppust Tallinna keskkoolides kui ka üksikuis kutsekooles. Nii soowib riigi tööstuskooli astuda 74 õpil. enam kui on ruumi ja need õpilased peawad minema üle teistesse ametikoolesse. Ka tütarlaste kaubanduskoolis jääb 39 õpilast üle.

Linnanõuniku seletusele järgnes mõnede wolinike poolt üsna terawaid etteheiteid pealinna koolipoliitika arwel. Ei peetud normaalseks, et õpilane, kes soowib saada tisleriks, peab olude sunnil siirduma kunsttööstuskooli wõi õppima müüjaks. Õpilane wiiakse kutsealale, mis pole olnud tema elu sihiks ja mis wõib olla ei wasta tema iseloomule ega saa temale omaseks kogu elu wältel. Edasi märgiti, et meie koolipoliitika wajab lähemat analüüsimist, tuleb selgitada, millistele aladele wajame õppinud tööjõudu ja millisel määral. Äriteenijate produtseerimine seepärast, et tööstuskooli tisleriklassis pole ruumi, ei ole millegagi õigustatud ega ratsionaalne.

Ka ei saa pidada küllalt õigustatuks linnakoolivalitsuse algatust kutsehuwiliste noorte juhtimisel keskkoolidesse wõi üldhariduselt huwitatud noorte juhtimisel kutsealale. Noorest, kes wastu enda tahtmist on sattunud wõõrale kutsealale, ei saa kunagi produktiiwset tööjõudu.

Pildil laew, millel Inglise kuningapaar sõidritab Ameerika-reisi.

Kodukaunistamistööle — konkreetseid ülesandeid

Kewade algades majaomanik, talumees, krundiomanik — ja kõik teised asuwad oma kodu ja koduümbrust korrastama, mis on endastmõistetaw ning paratamatu töö kodu kaunistamisel.

Kodukaunistamistööd on wiimaseil aastail juhitud riiklikult. Peale propapanda on tehtud ka tegelikku tööd kursuste, konsulentide, seinawärwijate, määruste andmise jne. kaudu.

Kuid et asi edasi areneks, et see ilus üritus ei jääks sõnade taha warju, tuleks kogu aeg esile tõsta kodukaunistamise konkreetseid ülesandeid. Nii maal kui ka linnas leidub neid külluses.

Wõtame õued, ükskõik kas linnas wõi maal, õueaiad, wärawad, hoowiwärawad — need wõiwad olla wäga kaunid, kuid seejuures lihtsad; samuti tänawasildid, majanumbrid, trepid jne. wõiwad olla kas ainult oma ülesannet täitwad, wõi siis maitsekalt ja ilutundega üles seatud, nõudmata seejuures kõnewäärset lisakulu.

Eriti maal oleks palju teha, on ju meie talude õueümbrus millegipärast eriti unemal ajal rohkem korrast ära kui wanasti.

Wanasti külawahet, wainut piiras korras ja kaunis püstaed. Nüüd näeme selle asemel aga korratuid lattaedu, lagunewaid kiwiaedu wõi isegi okastraati... Sama näeme taluõuedes; kadunud on õuewärawad, nende asemel lükatakse lihtsalt latt ette...

Siin awaneb kodukaunistamistööle ülesandeid, kusjuures oleks waja rahwale anda eeskujusid, korraldades aedade, aiawärawate jne. wõistlusi.

Linnas saaks mõndagi teha õuede alal. Pealegi on majaperemehi, kes siin on eeskuju-andwat korda saatnud.

Kes sotub Toompeale, sellele on waheşt jutustatud, kuidas seal ühe maja hoowile lillede wahele on üles seatud — wanad kahurid, mis hoowile olid endisteşt aegadeşt jäänud wedelema. Kuid hoowil kaswab ja õitseb ka õunapuid. See hoow on nüüd waatamiswäärsusi turistidelegi.

Wiljapuude istutamine hoowile wõiks rohkem lewida. Seşt wiljapuud, õunapuud, kirsid, kewadel õitsewad ilusasti ja sügisel annawad wilja. Juba seetõttu tuleks neid eelistada teistele puudele, mis wõtawad sama ruumi, kuid ei õitse, wõi kui õitsewad, ei anna wilja. Hoowil puud rikkaliku wiljaga, seda tuleks weelgi propageerida.

Edasi aia ja õue ilu tõstawad juured waasid, milledes õitsewad lilled. Sääraste waaside lewik wõiks olla senisest suurem. Nüüd tulekşid juure aiafiguurid, skulptuurid — suurematesse aedadesse ja hoowidesse, samuti linnaplatsidele, on ju Tallinn linnu, mis eriti waene skulptuuride pooleşt.

Ülesandeid seega on, mida täita wõiks ja tuleks, et kodukaunistamistööd wiia edasi.

Uue gaasivabriku asukoht Kalasadamas leidis volikogus kinnitust

Põlevkivituha tolm häirib ümbruskonda

Kolmapäewasel linnawolikogu koosolekul oli otsustamisel linna uue gaasiwabriku ehitamise küsimus. Kuigi gaasiwabriku ehitamist ja asukohta on korduwalt kaalutud linnawolikogus ja komisjones ja küsimus näis täiesti küpsena, tekkis siiski weel mõningaid eriarwamusi. Sotside esindajad soowisid gaasiwabriku asutamist anda kaaluda Riiklikule Jõukomiteele, kus peaks selgitatama, kas gaas on tulewiku energia.

Hääletamisel tunnistas wolikogu siiski wajalikuks ehitada uus linna gaasiwabrik Kalasadamast edelapoolsele täidetud maaalale, Kalasadama, keskwangla ja rannaäärse raudtee wahele, aluspinnaga ca 2000 rtm. ja gaasi algtoodanguga 1.700.000 kntm. aastas.

Wabriku ehitamiseks on linna 1939/40. a. eelarwesse wõetud Kr. 800.000. Tähendatud ehituskulu kaetakse: a) laubalaenuga Kr. 500.000 suuruses summas kolme aasta peale gaasiwabriku seadmete hankijailt firmadelt; b) linna gaasi- ja weewärgi kustutuskapitalist tagasimaksuta Kr. 300.000 suuruses summas.

Seoses uue gaasiwabriku küsimuse otsustamisega wõttis sõna lw. J. Õunapuu, kes märkis järgmist:

„Ühenduses uue gaasiwabriku ehitamisega tuleks linnawalitsusel wältida elektrijaama küttejäägiga — põlewkiwituhaga mereranna täitmisel tekkiwat tolmu, mis tuuliste ilmadega häirib kogu lähemat ümbrust. Mul oli neil päewil wõimalus jälgida, kuidas tuhawagonettide tühjendamisel tekkiw tolm, aetuna tugewast tuulest, kandus linna ja mattis roheliseid wäljakud halli tuhakorraga. Tekkiwa tolmu all ei kannata üksnes loodus, waid ka ümbruskonna elanikud. Oleks soowitaw, et linnawalitsus wõtaks tarwitusele wahendeid, mis wäldikşid wagonettide tühjendamisel tekkiwat tolmu."

J. Õunapuu esitas ühtlasi wastawasitsulise kirjaliku soowiawalduse linnawalitsusele.

Majaomanike sünnipäevi

Anson, Rosalie	27.	mail,	1879. a.
Uibokand, Paawel	27.	„	1897. a.
Keilman, Mart	27.	„	1881. a.
Tiik, Christop	28.	„	1864. a.
Kreek, Juhan	28.	„	1868. a.
Kalm, Jaan	28.	„	1874. a.
Rutenberg, Anna	28.	„	1864. a.
Ruben, Otto	29.	„	1890. a.
Jürgens, Paul	29.	„	1872. a.
Wompa, Maali	29.	„	a.
Kadastik, Johannes	30.	„	1874. a.
Niks, Johannes	30.	„	1912. a.
Põllumann, Leena	30.	„	1871. a.
Jürgens, August	30.	„	1875. a.
Jaanisthal, August	30.	„	1877. a.
Tannebaum, Ilmar	30.	„	1888. a.
Suursööt, Oskar	30.	„	1893. a.

riigiwolikogu liige, „Eks-Maja" dir., Tall. Majaom. Seltsi end. juhatusliige.

President K. Pätsi nimeline tänaw Tallinna

Kogu kultuurmaailmas on levinenud komme tähistada awalikke paiku, tänawaid wõi asulaid tähtsamate riigi- ja rahwategelaste nimedega. Ka Tallinna linnawalitsus on nimetanud rida tänawaid eesti rahwusliike tegelaste, poliitikute, kirjanike, helilooja te wõi kunstnike nimede järgi.

Linnawalitsus peab soowitawaks jatkata seda tänawate nimetamist ja eeloleva wõidupüha puhul tähistada meie teeneterikkaima kodaniku, wabariigi esimese presidendi ja Tallinna aukodaniku Konstantin Päts'i teeneid Eesti wabariigi loojana, riigi põhikorra kujundajana ning riigijuhina kui ka eesti rahwusliku omawalitsuse loojana.

Kentmanni tänav asub uuslinna rajoonis, ta rikastub lähemal ajal monumentaalse ehituse — ohwitseride keskkogu hoonega ja kujuneb edaspidi Tallinna esinduslikema ilmega tänawaks. Seepärast peetakse soowitawaks siduda selle tänawa nimetusega meie kõrgema riigijuhi nimi.

Linna hariduskomisjon ja -nõukogu, arwestades ülaltoodut, pidas soowitawaks nimetada ümber Kentmanni tänav „Konstantin Pätsi" tänawaks. Komisjoni sooviga ühines ka linnawolikogu.

Vabast korterist saate lahti kõige kiiremini ja odawamini
„Pealinna Teataja"
korterikastide läbi
Kuulutamine maksab ainult 50 senti

Sajandite suurim tulekahi Eestis

Kolmapäeval, 24. mail, tabas Petseri linna raske tuleõnnetus, mis hävitas Petseri 650-st elumajast 212. Peavarjuta on jäänud ligi 1500 elanikku. Tuli algas kell 11.40 Poska tänav nr. 37 asuva Serafim Tereshihini pärijatele kuuluva maja kuurist, kust see suure tuule tõttu kiirelt levines. Tulekustutamise organiseerimine sündis erakordse kiirusega, milleks kogu Lõuna-Eestist kohale kutsuti 16 motoriseeritud tuletõrjeüksust. Tule levinemisele suudeti piir panna kell 15.30. Tules hukkus kolm isikut. Kaks naisterahwast on saanud raskeid põletushaawu, ühe seisukord näib olewat lootusetu.

Mõne minuti järele peale tule tekkimist alarmeeriti Petseri tuletõrje: kaks mootorpritsi ja üks auruprits saabusid kohe tuleõnnetuse kohale, kuid kindest puhuw tuul oli erakordselt tugew, paiguti 8—9 palli. Kuuril oli pilbaskatus ja nii lõid leegid mõne minuti järele katusest välja. Tuul kandis silmapilkselt põlewad tükid üle kahe läheda kwartaali laiali. Kõigepealt süttis turuplatsi ääres asuw Rätsepa maja, millel ka oli pilpakatus. Mõne silmapilgu järele hakkas tuli juba levinema Tartu maantee piirkonnas — tuul puhus selles suunas ja kogu turu ümbruses. Mõni minut hiljem kandus tuli Võru, Riia, Kivi, Turba, Narwa ja Metsa tänawa majadele.

Turuplatsi piirkonnas jäid terweks elektrijaama hoone, pumbamaja, siis weel Nassar ja Mägi kauplus, Karlsoni restoran ja kloostripoolses küljes kaubarea poed, mis tawaliselt sisaldawad suures wäärtuses kaupa.

Äge tuul kandis tule ka Petseri kõige lähemas ümbruses asuwatesse wälkestesse Sloboda, Moshkova, Koshelki ja Tishinova küladesse, kus hävines kokku 30 hoonet.

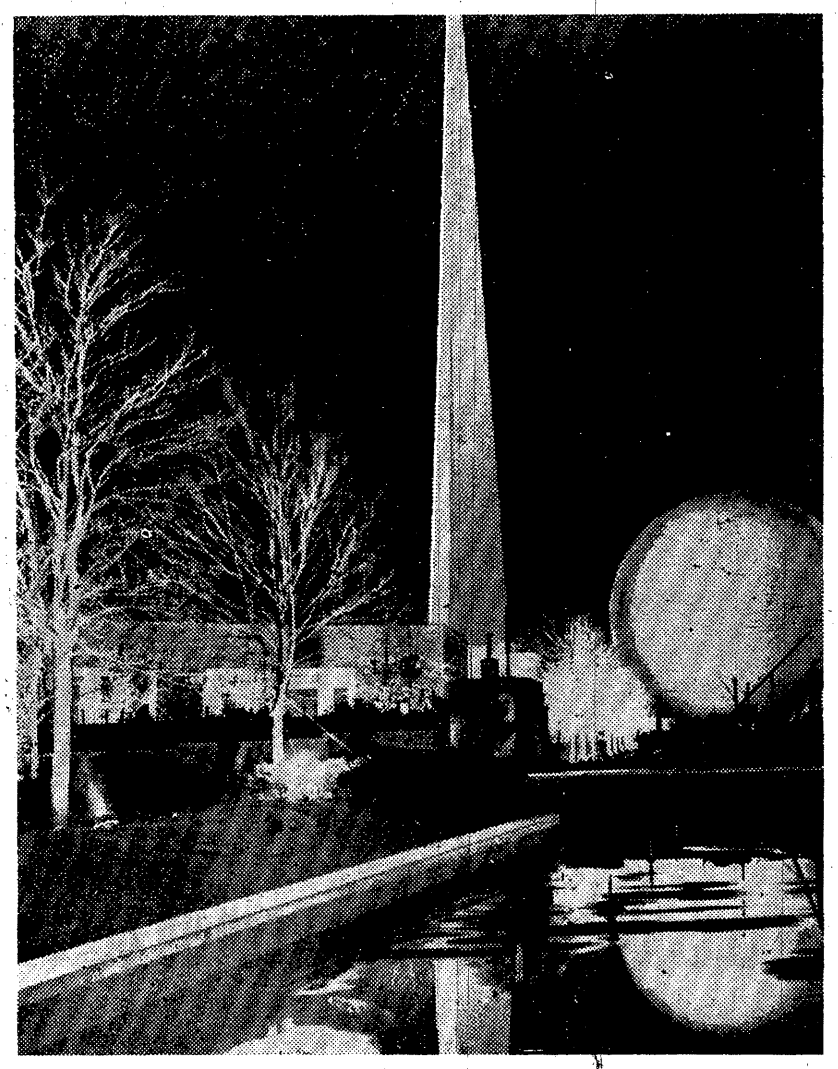
Sõiduteede korrashoiu erimaksu wõetakse 1. maist

Tänawatele enam pühkmekaste.

Linnawolikogu poolt 22. weebruaril s. a. wastu wõetud Tallinna sõiduteede korrashoiu erimaksu määrus jõustus 14. aprillil s. a., milleşeşt ajast linnal on õigus wõtta ka määruses ettenähtud erimaksu.

Kuna maksu wõtmine ja arwestamine pooliku kuu eest on linnawalitsuse arwates aegawiitew ja tülikas, siis peetakse otstarbekohasemaks erimaksu wõtta alates 1. maist s. a. Linnawalitsuse soow leidis wolikogus kinnitamist.

Seoses selle küsimuse otsustamisega selgitas lw. A. Rästas pühkmekastide wajadust tänawate ääres ja esitas sellekohase soowiawalduse linnawalitsusele.

Pilt New-Yorgi näituselt, mida walitsewad kaks hiiglasümbolit — püramiid ja kuul —, mis öösi saadawad laiali kosmilisi kiiri, tekitades fantastilise waatepildi.

New-Yorgi maailmanäitus on avatud

New-Yorgi maailmanäitus, mis hiljuti awati, sai kõikide suurnäitustega wõrdse saatuse osaliseks: ta polnud awamispäewaks walmis.

Määratud maa-alal asub näitus, millest üle maailma wäga elawasti osa wõetakse. San-Francisko maailmanäitus, mis wähe warem awati Ameerika teisel poolel, ei suuda millegagi wõistelda New-Yorgi omaga.

Kuid mõlemad näitused leiawad külastajaid, tänu walitsuse korraldusile, millega müüakse wäga odawaid raudtee ringsõidupileteid. 90 dollari eest wõib ükskõik millisest Ameerika osast sõita San-Franciskosse ja New-Yorki ning tagasi.

New-Yorgi näitus awati suure pidulikkusega, 600.000 külastaja juuresolekul. Awamisel olid ka president, walitsusliikmeid ja linnawalitsus. Harukordsed ja uudsed näitushoonete arhitektuursed jooned, kirewad wärwid, kaasaegsed monumendid, mis sümboliseeriwad trüki-, koosolekute-, sõna- ja usuwabadust, määratu Washingtoni monument, 60 rahwuse lipud, kes wõtawad osa näitusest, kõik see kokku mõjub eriti ilusana.

Kogu aeg walmib wälismaade pawiljone. Näituseosa, mis on määratud lõbustustele, pole samuti weel täiesti walmis.

Sellest määratust näitusest ei jõua saada ülewaadet ühe külastamisega. Kuluks wähemalt kolm päewa, et külastada kõiki tähtsamaid paviljone, kõnelemata lõbustuste-osakonnast, mille läbikäimiseks kuluks jälle terwe päew.

Selle näituse dewiisiks wõiks lugeda: „Homse päewa maailm". Näituse keskpunktideks on — kera ja obelisk, kui tulewiku sümbolid, mis peawad märkima näituse waimset sisu.

Määratus keras, kus tõukleb tuhandeid inimesi, waatleja seisab pöörlewal platwormil, wahtides tulewiku-linna, mille nimeks on „Demokraatia". Kuistki kostab mahe hääl ja kauneil sõnul kirjeldatakse, kuis näeb wälja see tulewiku maailm. Te näete tulewiku linna, selle wabrikuid, wäikesi elamuid roheluses, kõrwal seisawad administratsiooni pilwelõhkujad, imelised tänawad ja alleed. Kõik kehastab ilu ja terwist.

Näituswäljakule on püstitatud ka kirik, mis on pühendatud kõikidele usutunnistustele. See kirik tuli maksma sadu tuhandeid dollareid — kuid ameeriklased panid selleks ise raha kokku!

Lutheri-, katoliku- ja juudiusu waimulikud pühitsesid kiriku. See oli waimse wendluse pühaks.

Pargis määratu-suure Washingtoni ausamba ette oli awamispäewal püstitatud lawa — täpselt samasugune kui 150 aastat tagasi, mil astus ametisse Ameerika esimene president Georg Washington. Tuntud karrikaturist, kes wäga sarnaneb Washingtonile, kujutas wiimast. Hiljem anti suures kontsertsaalis esimene sümfooniakontsert, mida juhatas New-Yorgi linnapea.

Näitusel tegutseb mitmeid rewüüsid. San-Francisko näitusel esineb iseg alasti tantsijate teater, millist aga New-Yorgis ei lubatud. Kurjad keeled kõnelewad, et San-Francisko näitus oleks kohe pankrotis, kui puuduks alasti tants, mis tõmbab ameeriklasi.

New-Yorgi näituse ühes lõbustuskohas demonstreeritakse „gladiaatorite wõitlust" — läbi klaasseinte. Klaasseintega on publik eraldatud seepärast, et kergesti riietatud ilusaid naisgladiaatoreid ei lööks rööpast — publiku märkused . . .

New-Yorgi maailmanäitus leiab palju külastajaid. See on tõeline ime, inimliku fantaasia ja oskuse kooslooming.

Rakweres kaowad õlgkatused

Rakwere linna ehitusrajoonis keelatakse igasuguste ehituste katmine õlg-, pilpa-, sindli- või laudkatustega. Wäljaspool linna ehitusrajooni asuwaiks loetakse maa-alad, mis asuwad linna idapiirist alates 20 m wäljaspool.

Kõik ehitusrajoonis olewad keelatud materjalist katused peawad olema wastawa materjaliga ümber kaetud 26. nowembriks 1939. a. Osalt pikendatakse ümberehitamise aega kuni 1. detsembrini 1942. a.

Veemõõtja
ja kanalisatsiooni-
kaevu
malm-luuke
valmistab
AIVAZ Tallinn, Soo 27.

Veretu sõda

Poola julge wastupanu ja ta liitlaste kindel seletus on wähendanud pinewust Danzigis; tundub, et Hitler on siin tagasi tõmbunud.

Mõned asjaolud näitawad, et ka Itaalia pidurdab siin Saksa aktsiooni Poola wastu, sest telje teine pool ei taha awantüüre itta meeleldi kaasa teha, samuti kui Saksamaale pole eriti südame lähedal Wahemere küsimused.

Uueks teguriks on kujunenud Briti-Türgi kokkulepe, mistõttu lääneriikide ülewõim Wahemeres on tunduwalt kaswanud, sest nüüd on neile awatud pääs ka Musta merre. Sellel on suur tähtsus. See tähendab, et sõja korral Inglismaa ja Prantsusmaa pääsewad Rumeenia ja Wenemaa (Odessa) kaudu Poolat abistama. Lääneriikide positsioon idas on seega tunduwalt tugewnenud, ja enam ei tule kõne allagi, et Rumeenia wõiks liituda teljega. Seega Rumeenia õliallikad on sõja korral teljeriikidele täiesti suletud. Inglise-Türgi kokkuleppe mõju awaldub ka Jugoslaawias, kes, hambaid kokku surudes, on seni kummardunud telje nõudeile ja kus nüüd on ilmselt awaldumas wastupanutahe.

Inglise-Prantsuse-Poola-N. Wene abistamiskokkulepe on samuti nüüd suureks sõja pidurdajaks.

Sõja puhkemise wõimalus peitub weel ainuüksi relwade ületootmises. Mussolini ütles oma kõnes Turinis, et praegu käib „weretu sõda". Kahjuks on see tõsi. Euroopa kulutab iga kuu sõjawarustusele neli miljardi Shweitsi franki. Need on astronoomilised arwud.

Diktatuurriikides ollakse juba poolwõi täisinflatsiooni läwel. Loodetakse õnneliku sõja puhul wõlakoormat weeretada wõidetute õlgadele, ja kaotuse korral poleks kokkuwarisemine hullem sellest, mis igapäew ähwardab.

Teisiti on lugu demokraatiatega.

Kuid ka Saksamaa, kes kord on inflatsiooni läbi teinud, et sõanda sellega enam riskida.

Demokraatiate walitsejad on weendunud, et warem-hiljem peab tulema lahendus, et see sunnitakse diktaatoritele peale. Mitte ilmtingimata sõjaga. Diktaatorid peawad lõppeks nõustuma Euroopa relwastus-wõidujooksu piiramisega, wõi muidu puhkeb sõda. Inglased ja prantslased ei kawatse rünnata. Et teljeriike sundida otsustama, selleks jatkub „ümberpiiramispoliitikast", mis tõeliselt on uus kollektiiwne julgeolekusüsteem. See peab tõkestama agressorite katseid wallutada nõrku naabreid, riskeerimata maailmasõjaga.

Kuna diktatuurriigid ise wähe produtseeriwad, siis, et sõjatööstuses hoida teistega wõrdset taset, nad on sunnitud ette wõtma uusi rööwsõjakäike. „Sissepiiramispoliitika" aga wõtab neilt selle wõimaluse.

Esialgne agressiiwsus Poola suhtes tõmbus tagasi. Kas aga päriselt, on raske ütelda. Sest keeldudes ründamast teisi, tuleb relwastus-wõidujooksus teistest maha jääda, tuleb loobuda saksa sõjariistade ülemwõimu taotlusist. Kuid loobudes neist, kas ei tähenda see selle riigiwõimu lõppu, kes seni oma rahwale on tõotanud üha enam wõimu ja lõppeks Euroopa üle walitsemist?

Esialgu aga kestab „weretu sõda".

Tallinnas ristiti tänawaid

Siseministri 18. oktoobri 1938. a. otsuse kohaselt pidi 1. maiks 1939. a. muudetama eestipäraseks tänawate ja awalike paikade wõõrapärased, labase tähendusega wõi halwa kõlaga nimed.

Siseministri otsuse täitmiseks linna haridusosakond, hariduskomisjon ja tänawate nimede leidmiseks eriti moodustatud alamkomisjon waatasid läbi Tallinna tänawate nimestiku ja nende komisjonide poolt soowitatud muudatused tänawate ja platside nimetustes esitati linnawolikogule 26. aprillil 1939. a.

Üksikuid wõõrapäraste nimedega tänawate nimetusi ei peetud wajalikuks muuta, kuna tänawad nagu Suur-Kompassi, Kaasani jne. linnaplaani teostamisel suletakse.

Linnawolikogu 26. aprillil 1939. a. otsustas anda tänawate ja awalike paikade nimetuste muutmise küsimuse tagasi linnawalitsusele uueks kaalumiseks haridus-komisjonis, täiendades selle küsimuse otsustamiseks hariduskomisjoni koosseisu kümne liikmega.

Laiendatud koosseisuga hariduskomisjon pidas wajalikuks muuta alltähendatud tänawate ja awalike paikade nimetusi, millised kinnitas ka linnawolikogu:

Alberti — Roo,
Alendri — Veetorni,
Elisabeth Aspe — Aspe,
Baikovi ja Viktooria sild—Edela sild,
Uus nimeta sild — Kagu sild,
Ballasti — Pallasti,
Drevingi — Keldrimäe,
Erne — Herne,
Girgensoni (ühes osa Soo t. ja Suure-Karjamaa t.) — Tööstuse,
Gümnaasiumi — Kooli,
Juure, Mooni, Astri — Mooni,
Suur-Karjamaa — Tööstuse,
Väike-Karjamaa — Karjamaa,
Kordese — Kevade,
Kotsebue — Suurtüki,
Kuu — Tähe,
Lessingi — Leegi,
Lutheri — Lastekodu,
Olga — Sõnajala,
Oskari — Ristiku,
Paavli — Pauli,
Polaari — Nõlva,
Prii — Kungla,
Rulkoviuse — Virmalise,
Russovi — Loode põik,
Sarlotte tee — Mustjõe,
Siiversi — Rapla,
Söörensi — Sügise,
Väike-Söörensi — Suve,
Tarabella — Timuti,
Tiigi — Herne,
Tsemendi — Paide,
Udu — Videviku,
Uus Kalamaja alates Põhja puiesteest kuni Soo tänavani ja osa Soo tänavast — Soo,
Vene turg — Viru väljak,
Vabaduse plats — Vabaduse väljak.

Avalikud paigad:
Harjumägi, ka Harjuväravamägi — Harjumägi,
Kristiine heinamaa — Kristiina heinamaa,
Laadaplats, ka Vanakraamiturg — Laadaplats,
Patkuli tiik, ka Shnelli tiik — Vallikraav,
Pelgurand, ka Stroomi rand — Pelgurand,
Rannamägi, ka Rannaväravamägi — Rannamägi,
Rootsi kants, ka Linda mägi — Lindamägi,
Virumägi, ka Viruväravamägi (Musumägi) — Virumägi,
Patkuli trepp — Toompea trepp.

Lisarongе pühade puhul

Laupäeval, 27. mail.

Tallinnast Haapsallu kiirrong nr. 37; minek Tallinnast kell 14.43 ja edasi sõiduplaanis märgitud aegadel.

Tallinnast Tartu kiirrong nr. 17; minek Tallinnast kell 14.33, Tapalt 16.00, Jõgevalt 17.31, jõuab Tartu 18.25. Rong ei peatu vahejaamades Tallinnast Tapani.

Tallinnast Tartu kiirrong nr. 19; minek Tallinnast kell 16.20, Tapalt 17.52, Jõgevalt 19.08, jõuab Tartu 20.04. Rong ei peatu vahejaamades Tallinnast Lehtseni.

Tallinnast Tartu reisirong nr. 201; minek Tallinnast kell 17.40, Tapalt 19.25, Jõgevalt 20.50, jõuab Tartu 21.43. Rong peatub igas vahejaamas.

Rongiga nr. 15, väljumisega Tallinnast kell 16.05, võimaldatakse sõita ainult neil reisijail, kes sõidavad Tartust kaugemale või Tartuni istekohtade platskaartidega.

Tallinnast Narva kiirrong nr. 27; minek Tallinnast kell 14.50, Tapalt 16.45, Rakverest 17.19, Jõhvist 18.46, jõuab Narva 19.47. Rong peatub igas vahejaamas.

Tallinn-Sadamast Pärnu reisirong nr. 21; minek Tallinn-Sad. kell 14.35, Raplast 15.57, Eidaperest 16.42, Viluverest 17.11, jõuab Pärnu 18.17. Teistes vahejaamades rong ei peatu.

Tallinn-Sadamast Pärnu reisirong nr. 211; minek Tallinn-Sad. kell 16.15, Raplast 17.47, jõuab Pärnu 20.25. Rong ei peatu vahejaamades Liivalt Raplani. Pärnu vagunite grupp koos rongiga nr. 11 välja ei saadeta.

Tallinn-Sadamast Virtsu reisir. nr. 311; minek Tallinn-Sad. kell 15.44 ja Raplast Virtsuni sama rongi plaani järgi. Rong ei peatu vahejaamades Liivalt Raplani.

Tallinnast Narva segarong nr. 213; minek Tallinnast kell 23.59 ja Tapalt Narvani sama rongi plaani järele. Rong peatub igas vahejaamas. Narva vagunite grupp koos rongiga nr. 13 välja ei saadeta.

Pühapäeval, 28. mail.

Tallinn-Sadam — Rapla: reisirong nr. 305; minek Tallinn-Sad. kell 09.05, jõuab Rapla 10.49 ja **tagasi reisirong nr. 306;** minek Raplast kell 20.10, jõuab Tallinn-Sad. 21.47. Neil rongidel on peatused igas vahejaamas sõiduplaanis märgitud aegadel.

Kinnisvara-oksjonid.

Kus, kelle poolt ja millal toimub oksjon	Kinnisvara omanik ja asukoht	hinne
Tallinna ringkonnakohtu ruumes, Tallinnas, Pärnu mnt. 7. 2. jsk. kohtupristav J. Unt 19. juunil 1939. a. kell 11	Surn. H. Sinisoff'i pär.-tombu kinnisvara Tallinnas, Sakala t. nr. 17 Kinnistu nr. 1028	Kr. 45.000
Sealsamas, Keila jsk. kohtupristav A. Kauts 3. juulil 1939. a. kell 11	Erik Bökmann'i kinnisvara Keilas, Pae tän. Kinnistu nr. 94	Kr. 1000.—
— do —	Surn. August Remmelkoor'e pärand.-tombu kinnisvara Nõmmel, Haava tn. 23 Kinnistu nr. 1088	Kr. 5000.—

Kolm päeva
kodu- ja välismaalt

Kodumaalt

Suuri tuleõnnetusi

Suur tuleõnnetus tabas kolmapäeval Narva jõe ülemjooksul, Peipsi järve ääres asuvat Vasknarva küla. Kohu avas tulemöllus hukkus umbes kolmveerand tunni jooksul 13 maja ühes kõrvalhoonetega. Tulest ei suudetud midagi päästa ja elanike kogu varandus hukkus. Kahjusummat on raske arvata, on aga kahtlemata väga suur. Hukkus ka postkontor ühes telefoni-keskjaamaga ja postiga, samuti hävines pritsimaja.

Tuld käisid kustutamas peale Vasknarva tuletõrje veel tuletõrjujad Jaavast, Trojast, Skamjast ja Perevolokist käspritsidega ning Skarjatinast mootorpritsidega; oodati hilisõhtuks veel tuletõrjujaid Jõhvist mootorpritsiga. Kõva tuule tõttu oli aga tule kustutamine äärmiselt raske, tulemusi saadi vähe. Ainult tuule pööramine päästis lõpuks suuremast hävingust. Veel südaööl nähti Vasknarva poolt tõusvat leeke. Kuma paistis kaugele.

50% varandustest oli kindlustamata

Edasi on selgitatud, et tules hukkunud kinnis- ja vallasvarast oli tuleõnnetuse vastu kindlustatud umbes 50 protsenti. Petseris on teatavasti kindlustuspreemiad võrdlemisi kallid, mispärast paljud hoidusid oma varandust kindlustamast.

Vabariigi valitsuse koosolekul kaaluti üksikasjaliselt Petseri ja teiste viimaste suuremate tuleõnnetustega ühenduses olevaid küsimusi.

Tulega hooletult ümberkäimise vastu tahetakse tarvitusele võtta karmimaid abinõusid, milleks suurendatakse vastavaid karistusmäärasid.

Petseri linna mahapõlenud osa uuestiplaneerimine ja ülesehitamine kavatsetakse läbi viia erilistel alustel, kusjuures püstitamisele tulevad uue ehitusseaduse alusel ainult kivihooned.

Lehtses 8 tööliskaja

Lehtse turbatööstuses, mis kuulub aktsiaseltsile Eesti Turbatööstused, tekkis kolmap. kella ½2 ajal päeval seni selgitamata asjaoludel tulikahju. Tules hukkus 8 tööliste ühiselamut.

Lennuühendus Rootsiga

Lennuretkelt Helsingi ja Stokholmi jõudsid tagasi lennuselts „Ago" juhatuse esimees dir. A. Kerem ja abiesimees teedeministeeriumi õhusõiduosak. dir. O. Org. Nende reisi ülesandeks oli asutatavate Eesti lennuliinide asjus pidada läbirääkimisi Soome ja Rootsi teedeministeeriumidega ning sobitada koostööd Soome „Aero" ja Rootsi „Aerotranspordi" lennuseltsidega.

Välismaalt

Briti sõjaminister Moskvasse

„Jour'i" teatel kavatsevat Briti sõjaminister Hore-Belisha minna isiklikult Moskvasse koos sõjaministeeriumi asjatundjatega. Ta astuvat kontakti Nõukogude sõjaväejuhtidega ja tutvuvat punase armeega.

Briti autoriteetseis ringkonnis peetakse aga tälesti alusetuiks sõnumeid, nagu sõidaks Hore-Belisha Moskvasse arutama strateegilisi ja sõjaväelisi abinõusid vastastikuse abistamise pakti raamides.

Inglise-Prantsuse-Vene kokkulepe sõlmitakse 5. juunil

„Paris Midi" teatab, et Inglise-Prantsuse-Nõukogude Vene kokkulepe on saanud tõelisuseks. Vormilist teadaannet peaminister Chamberlaini poolt on oodata käesoleva nädala lõpul ja pakti sõlmimist 5. juunil.

Pärijate üleskutsed

Tallinna 1. jaoskonnakohtunik.
Surn. Roman-August Adelheim'i pärand. asjas.

Tallinna 4. jaoskonakohtunik.
Surn. Otto Moor'i (Mohr), Vidrik Rikas'e, Elisabeth Paltzer'i pärand asjas.

Tallinna 5. jaoskonnakohtunik.
Surn. Hans-Heinrich Miths'u (Mitsi) (Mitt), Jaan Villberg'i, Karl Frank'i, Julie Arrak'i, Reinhold Tofer'i pärand. asjas.

Tallinna 7. jaoskonnakohtunik.
Surn. Julie-Louise Mürkis'e pärand. asjas.

Raasiku jaoskonakohtunik.
Surn. Juhan Õunapuu, Toomas Laansalu (Lillepiska), Leopold Ojamäe pärand. asjas.

Rapla jaoskonnakohtunik.
Surn. Hans Perdi, Joosep Männik'u pärand. asjas.

Haapsalu jaoskonnakohtunik.
Surn. Pridik Lunn'i (Lund) pärand. asjas.

Kirikuteated

Pliskoplik Toomkogudus. Toomkirik.
1. nelip. kell 10 h. jumalat. Õp. L. Teder. Laululehed. 2. nelip. kell 10 h. jumalat. Õp. K. Saarse. Lauluraamat.

Jaani kirik.
1. nelip. kell 7 lit. jumalat. — õp. B. Hasselblatt. Laulul. Kell 10 peajumalat. — praost Kubu. Laulul. Kell 12 lastejumalat. — õp. L. Teder. Laulul. Kell 6 kõneõhtu. Kõnel. Soome ja Eesti õpetajad. 2. nelip. k. 10 h. noortejumalat. — õpet. L. Teder. Laulul. Kell 7 leerlõp. avajumalat. B. Hasselblatt.

Kaarli kirik.
1. nelip. kell 10 h. peajumalat. — õp. F. Stokholm. Laulul. 2. nelip. kell 10 homm. jumalat. — praost A. Kapp.

Püha-Vaimu kirik.
1. nelip. kell 10 h. jumalat. armul. Laulul. — Õp. T. Tallmeister. 2. nelip. kell 10 h. jumalat. Laulul. Õp. R. Kiviranna.

Õhtukogudus „Emmaus" Toomkirikus.
1. nelip. jumalat. Kell 8 õ. — õp. P. Kuusik. Laulul.

Pauluse kogudus Toomkirikus.
1. nelip. kell 12 jumalat. — õp. R. Uhke. Laulul. 2. nelip. kell 12 p. jumalat. — õp. G. Klaus. Laulul.

Issanda-Muutmise peakirik.
Pühap. kell 10 lit., piht kell 9.30 Mitrop. Aleksander kog. vaim. Laulul. Leerilaste õnnistamine. 2. nelip. kell 9 lit. surnuaia kirikus. Mitrop. Aleksander Teenistuse lõpul üldine surnute mälestamine surnuaial.

T. M. Seltsi
juriidiline nõuanne
juunikuus toimub ainult **neli korda** nädalas, k. 1—2 p. l.
Esmaspäeval ja laupäeval juriidiline büroo on suletud

Paras küsimus.

Arst kohtas tänaval oma rätsepat:

„Noh, kuidas läheb? Kas kõik on terved?"

„Tänan, härra doktor, kõik on terved! Kas teie ülikonnad on ka kõik terved ja pressitud?"

26 allveelaeva madrust hukkunud

Päästekuuli kolmandal allalaskmisel päästeti põhjavajunud allveelaevalt „Squalus" üheksa meeskonnaliiget. Neljandal allalaskmisel toimetati veepinnale viimased kaheksa ellujäänud meest. Seega on päästetud 33 meest, kuna ülejäänud 26 meeskonnalliget tuleb pidada hukkunuks.

Puidu kaitsmisest seene ja teiste kahjurite vastu

L. Jürgenson, käsitades ajakirjas „Tehnika Kõigile" puidu kaitsevahendeid, märgib järgmist:

Kuidas kaitsta puitu seente eest.

Kõigepealt kuivusega. Parimaks ja kindlaimaks kaitseks seenetuse ja muude kahjurite vastu on kuivus. Ehitustes tuleb puit hoolikalt eraldada maaniiskusest (tõrvatud papikihtidega, veekindla tsementlaastiga, ülepõletatud tellise kihtidega jne.) ja hästi tuulutada, et ta püsiks kuiv. Tuulutamiseks tuleb elamus tarvitada välisõhku, sest see toaõhk on selleks mittekohane, kuna ta sisaldab palju niiskust, mis jahtumisel võib sadestuda.

Teiseks abinõuks on puidu mürgitamine, et ta seentele enam ei kõlbaks toiduks. Selleks kõige laialdasemalt tarvitatavaid vahendeid on kivisõest saadud tõrvades leiduvad kreosootõlid. Nendele headuselt võrdsed on sobiva koostisega puidutõrva- ja põlevkivisaadused. Kuna tõrvad on vastupidavad veele, võime neid vahendeid kasutada niiskuses ja ilmastiku mõju all asuvas puidus. Hoonetes on tõrv tülikas, kuna lõhnab, kergesti sütib ja puidu mustaks värvib.

Teine liik vahendeid — vees lahustuvad soolad — on selles mõttes paremad, et nad ei lõhna, ei takista värvimist ja osalt tõstavad puidu vastupidavust tulele. Puudumiks neil on aga, et nad kergesti veega välja uhtuvad. Häid seda liiki vahendeid on fluornaatrium. See on lõhnatu ja värvitu, õhu käes mitteniiskuv sool. Ta ei roosteta rauda ega riku värvi, tungib kergesti puidu kudedesse ja aeglustab tule nakkavust. Tarvitamisel tuleb fluornaatrium lahustada vihma- või muus lubjavabas vees, võttes 20—35 grammi soola liitri vee kohta. Kahekordsel pööpamisel on kulu 12—20 grammi ruutmeetri kohta, immutamisel 1 kg soola tihumeetri puidu kohta. Fluornaatrium reageerub lubjaga ja siis tekib kaksisümberasendus: $2NaF + Ca(OH)_2 = CaF_2 + 2NaOH$, mispärast ta ei kõlba kohtades, kus on kokkupuutumist lubjaga.

Fenolaadi tarvitamisest puidu kaitsevahendina tuleks hoiduda, kuni on selgitatud ja parandatud ta senised puudumid.

Puidu mõjutamine kaitsevahendiga

toimugu peale lõplikku töötlemist, kuid enne paikapanekut. Pinna pööpamine ei saa kunagi anda puidule samahead kaitset kui immutamine. Hoones, sillas või muus sedalaadi ehituses juba paigalolewa puidu pööpamisest on üldse wähe tulu. Puitosade warjatud küljed jäävad siis wahendiga katmata ja just need ongi seentele esimeseks rünnakuteeks. Palju parema kaitse saame, kui walmistöötletud puitosa enne ehitusse panekut kaitsewahendisse kastame. Wahend katab siis pinnad paremini ja tungib ka pragudesse ja aukudesse. Weelgi parema tulemuse saame kui puitu kaitselahuses leotame, eriti weel, kui lahus on kuum. Kuumas soolalahuses saame 8-tunnise leotamisega kaks korda suurema sissetungimise kui 48 tunniga külmas lahuses.

Põhjaliku leotamisega saab täiesti läbi immutada puidu maltsosa. Selle ala asjatundjate arwates pikendab selline käsitlus puidu kasutamisea tehasehoonetes wähemalt kahekordseks.

Liiprite kaitseks

kasutab meie raudtee immutamist põlewkiwist saadud õlidega. Kuna tegeliku elu kogemused näitasid, et immutamine meie õlitööstuste fenolaadiga häid tulemusi ei annud, on fenolaadist loobutud, seniks wähemalt, kuni selgitatakse wead ja puudumid. Liipreid immutatakse nüüd põlewkiwiõliga surwe all suurtes kateldes, kuhu mahub korraga terwe wagonetitäis liipreid. See toimub Walga immutustehases.

Immutamata liipri iga on 6—7 aastat. Põlewkiwiõliga immutatud liipreid, mis 1923. aastal maha pandi, on aga praegu weel terweid. Wälismaiste kogemuste järgi wõib korralikult immutatud liipri iga tõusta kuni 27 aastani. Kui meele tuletame, et Eesti raudteedes on liipreid kokku üle kahesaja tuhande tihumeetri, näeme, millist suurt puidu kokkuhoidu annab puidu otstarbekohane kaitsmine mädanemise wastu. Samuti on tähtis sildade, tarade, telefoni- ja elektripostide kaitsmine.

Puidu sinetust

põhjustab eriliik seeni, mis end toidawad puidu koestikus täärunud toiteainetest nagu tärklis, suhkur jne., ilma et nad sealjuures lõhutsid tselluloosi ja ligniini. Puidu tugewust ei nõrgesta siniseen sellepärast üldsegi, küll aga soodustab ta teiste ohtlikumate seente nakkawust ja takistab immutusõlide sissetungimist. Õliga immutatawas puidus on siniseen sellepärast lubamatu.

Puidu kaitsmisel elamu wälisseinas

tuleb kõigepealt hoolitseda maaniiskusest isoleerimise ja wihmawee ärajuhtimise eest. Puidu niiskumist elamuseinas wõib aga põhjustada ka toaõhust sadestunud higiwesi, mis seega seentele wõimaluse loob elamiseks. Puidu kaitse korraldamisel tuleb meeles pidada, et weeaur tungib ikka sinnapoole, kus surwe on madalam, s. o. sinna, kus on külmem ja kuiwem. Kuna toaõhk on talwel niiskem ja soojem kui wälisõhk, siis saame pidewa weeauru woolu läbi seina, seestpoolt wäljapoole. Krohw, kuigi suurepärane tuuletõke, ei tõkesta weeauru woolu; seda tõkestawad ainult tõrwatud papp, metallkard, asfalt ja muud sedaliiki aurutihedad kihid.

Liikudes läbi wälisseina, jahtub weeaur ja sadestub kastena neis seina kihtides, mille temperatuur on selleks küllalt madal. Selleks, et wältida seina niiskumist, peame kasteniiskusel wõimaldama kiiresti wälja auruda külmemale poole, s. o. wäljapoole. Kui wett seina rohkem manu tuleb, kui wäliskiht wälja suudab aurutada, siis wettub sein ja tekib seenetus.

Elamu wälisein tuleb seepärast alati nii tarindada, et niiskus sealt kergemini wälja pääseks, kui ta sisse saab tungida. Aurutihedamad kihid tuleb seepärast asetada seina soojemale küljele, s. o. sissepoole. Kui seinas tarwitame papikihte, siis tuleks tõrwapapp asetada sissepoole ja hallpapp wäljapoole. Eriti tähtis on see täidisega seinus, pealmistes lagedes wõi katus-lagedes. Kui mõlemal pool täidiskihti tahame tarwitada tõrwapappi, siis olgu wälispoolne papp lahtiste jätkukohtadega, et mitte tõkestada auru woolu. Seesmine papikiht olgu aga tihe, kas wõi tõrwaga kititud jätkudega, et niipalju, kui wõimalik, takistada toaõhu weeauru sissepääsu seinasse. Külm wälisõhk hoiab siis seina seesmuse alati kuiwa.

Puukaitse seitse käsku.

1. Aseta kõik immutamata puit maapinnast wähemalt pool meetrit eemale.

Et maapinna ligidal asuw puit niiskub ja kõduneb, seda näeme igal pool. Poolemeetriline kaugus on selleks, et ka pritsmed ja sulaw lumi ei küündiks puiduni. Kõik maapinna ligidal asuw puit tuleks immutada kaitsewahendiga.

2. Kaitse puitu niiskuse eest: higiweest, katuselt wõi mujalt läbitilkuwast weest, maapinnast ülesimbuwast niiskusest jne.

Toaõhk on sageli niiske ja wõib külma ilmaga higiweena sadestuda katuse wõi seina seesmuses. Kui see niiskus küllalt kiiresti seinast wälja ei auru, wõiwad seened pesitsema hakata.

Talwel wõib niiskus sadestuda akendel ja siit walguda seinale. Kahekordsed aknad wähendawad higistumist ja seega ka seina ohustamist.

Kuuma niiske ilmaga wõib higiwest tekkida külmaweetorudel ja siit sattuda puidule. Wastuabinõuks on siin külmaweetorude isolatsioon wõi higiwee ärajuhtimine, et ta puidule ei satuks.

Kiwist wõi betoonist hoonealusmüür wõi aluspõrand juhib niiskust maapinnast ja tuleb eralduskihtidega eraldada puidust. Betoonaluspõrand olgu täiesti kuiw, enne kui selle katame puitplangutisega. Talade otsad, mis lasuwad kiwist wõi betoonist wälismüüril, peakšid saama tuulduda ja sel teel wabaneda niiskusest.

3. Hoolitse hoone põrandaaluse tuulutuse eest. (Järgneb.)

Vannutatud maamõõtja
B. Lunin
Dunkri 4—3. Telefon 429-09.

Raadio

Pühapäeval, 28. mail. 8.00 Äratusmäng. Hommikukontsert (hpl.). 10.00 Tallinn ja Türi: Jumalateenistus Kaarli kirikust. Õp. F. Stokholm. Tartu: Jumalateenistus Peetri kirikust. Õp. I. Treumann. 12.00 Helisev päike (hpl.). 12.40 „Nelipühi-loodus kutsub..." — Endel Renniti pühadevestlus. 13.00—14.00 Lõunamuusika (hpl.). 18.00 Lemmikhelindite-kontsert (XVIII). 19.10 Vaimsest ärkamisest — Karl Jungerman. 19.30 „Kas me ei kõneleks õitest?" Kirev kimp kevade-, suve- ja sügiselilli. Lilled värssidega köitnud G. Helbemäe. Tegevad: Corso-trio, A. Viisimaa (laul) ning Erika Torger ja F. Moor (deklamatsioon). 20.50 Päevauudised ja sporditeated. 21.00 Õige aeg. Teated. 21.05 Glasunov: ballett „Aastaajad" (hpl.). 1) Talv; 2) Kevad; 3) Suvi; 4) Sügis — orkester autori juhatusel. 21.40 „Uus tempel", peatükk Johan Bojeri samanimelisest romaanist. Loeb Ott Raukas. 22.10 „Poola muistses kuningalinnas", kuuldepilte Krakovist. Koostanud Karl Kesa. 22.50 Õige aeg. 22.51—24.00 Suvistepüha õhtukontsert (hpl.).

Esmaspäeval, 29. mail. 8.00 Äratusmäng. Võimlemine. 8.20 Põllutöökoja taimekasvatusenõunik agr. R. Leetoja: Oraste äestamisest. 8.40 Põllumajanduslikud teated. Õige aeg. Ilmateade. 8.45 Hommikukontsert (hpl.). 10.00 Jumalateenistus Kaarli kirikust. Praost A. Kapp. 12.00 Algkoolilõpetajate päev. 12.30 „Kõigilt radadelt", valitud peatükke populaarteaduslikest raamatutest. 12.55 Lõunamuusika (hpl.). 14.00 EM instrueerimissaade naisvõimlejatele. 14.20—14.40 EM instrueerimissaade meesvõimlejatele. 17.50 Teated ja reklaam. 18.00 Kella-5-tee muusika (hpl.). 18.40 Juuli Steinman: Töö ja puhkus. (Kodumajanduskoja loeng). 19.00 Heliloojad tutvustavad oma loomingut (hpl.). 19.45 „Kaks inglikest", lehekülgi J. Habbertoni jutustusest „Helene lapsukesed". Loeb Hugo Laur. 20.10 Vana tantsumuusika (hpl.). 20.50 Päevauudised ja sporditeated. 21.00 Õige aeg. Teated. 21.05 „Kord olin mustlastüdruk . . ." Üks tähelend sõnas, laulus ja muusikas. 22.00 Tantsumuusika. Kurt Strobeli orkester „Gloriast". 22.50 Õige aeg. Päevauudised ja sporditeated.

Teisipäeval, 30. mail. 7.00 Äratusmäng. Võimlemine. 7.20 Õige aeg. Ilmateade. Päevauudised. 7.30 Hommikukontsert (hpl.). 8.15 Hommikupalvus — ülempreest. Christofor Vink (Issanda-Muutmise peakirikust). 8.35 Perenaistele. 8.40 Turuteated. 17.50 Teated ja reklaam. 18.00 Hilda Paglant: Räimetoltudest. 18.15 Liblikate lend (hpl.). 18.30 Maikuu laste sünnipäev Paralepal (lastele). 19.00 Meeleolulaule. Agnes Amjärv (metsosopran). 19.20 Vana ajaloolise rahvarõiva elustamine — Helmi Kurrik (ERM loeng, Tartust). 19.40 Itaalia muusika (hpl.). 20.30 Riigikaitse kümmeminut. 20.40 Päevauudised ja sporditeated. 21.00 Õige aeg. Teated. 21.10 Brahms: Sonaat, f-moll. Karin Ronnimois (klaver, Riiast). 21.40 Eesti Mängude kümmeminut. 21.50 Mesinduse-nõuanne. 22.05 Õhtumuusika kohv. „Kultas". 22.50 Õige aeg. Päevauudised ja sporditeated. 23.00—23.10 Esperantokeelne nädalakroonika.

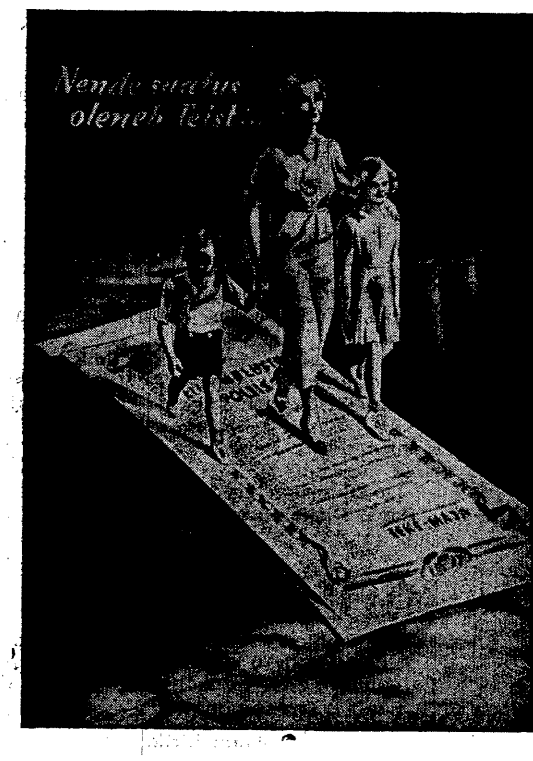
Vastutav peatoimetaja: **R. Viederfeldt.**
Väljaandja Tallinna Majaomanikkude Selts

Tallinna Majaomanikkude Pank Ü/P

Tallinn, Harju 45 (Vabadusväljaku nurgal)

Sularaha ja kassatagavarad Kr. 4.100.000.—
Laenud . . . . . Kr. 10.000.000.—
Hoiusummad . . . . . Kr. 16.000.000.—
Arveteseis . . . . . Kr. 17.600.000.—

Välisraha ost-müük **Seifide üürimine**

Kindlamaks sillaks üle
„puuduse ja varjude oru"
on
„EEKS-MAJA"
elukindlustuse
poliis.

GRANIIT

Igas majas iga põrand

PÕRANDALAKKVÄRV -iga

O/ü H. Graf & E. Jürgens

K. Jakobson
Tsementteoste tööstus
Tallinn. Roopa 23. t. 454-37
Kodune aadr.: Nõmme, Lootuse p. 65 Tel. 520-16
Tsementtorud, kaevurõngad põllutorud, õõneskivid, tsement-telliskivid, aiapostid, lillevaasid, katusekivid, tsement-põrandaparkett paljudes värvides. Tehakse ka asbestkivi-puumassist põrandaid.

Plekitööstus I. HAITOV
Tallinn, S. Pääsukese 3 Telef. 305-39
Vihmaveetorud, rennid, korstnakaped, plekkahjud, igasugused pleki- ja vasetööd
Katuste katmine ja parandus
Soodsad maksutingimused

EHITUSETTEVÕTE
Telefon 447-41
K/Ü EHITUSKOGU
V. Karja / Sauna 1
Püstitab, remonteerib ja lammutab igasuguseid ehitusi. Kõnniteede ja piirete (aedade) tegemine.
Nõuanne uute ehitusmaterjalide (kergtellise, roliidi jne.) kasutamise kohta. Ehituste eelarved ja hindamine.

Katusetõrvavabrik „EESTITÕRV"
müüb lakk-okaspuu katusetõrva, mis näitustel hinnatud kuldaurahaga. **Meie tõrv ei jookse maha katuselt kuuma ilmaga** ega pleegi päikese käes, ka talvel **külmaga ei pragune** ega kisu lõhki pappi oma sitkuse tõttu. Kauba eest vastutus.
Asjatundjate juhatusel teeme aastase vastutusega uusi katuseid, tõrvame ja parandame. Maksutingimused soodsad. **Müürivahe 29, telef. 464-62.**

E. Poller
Lukusepa töökoda
Toompuiestee 9 Tel. 479-67
Igasugu jalgratta parandustööd. **Katuserenni-** ja **vihmaveetoruhaakide** valmistamine
Vesivarustuse korrastamine

Jlmus
„KODU" nr. 10
„Kodu" tellimishind: Aastas (24 numbrit) Kr. 6.—
Poolaastas (12 „) Kr. 3.—
Üksiknumber „ —.35
Toimetus ja talitus Tallinn, Vene 16, tel. 460-29.

Korteripakkumised

Seebi 8—8. Küsida peale kl. 6 ärip. 2 tuba, köök, vesi, elekter sees. Päikesepoolne, alumisel korral. Vabaneb 1. juunist.

Teateid: Maakri 22—27. 1 vaheseinaga tuba, remonteeritud. I kord, elekter, vesi kojas, klosett kojas, üür 20 kr. Vanemale abielupaarile.

Kõie 6—17. 1 vaheseinaga tuba, 1. kord, elekter, vesi ja klosett kojas.

Kannikese 10 — majahoidja. 2 tuba, köök, esik, 2. kord, elekter, vesi ja klosett kort. Üür Kr. 30.

V. Ameerika 24. Väike korter, 28 rtm., vesi ja klosett kojas.
Küsida majahoidjalt kella 19—21-ni.

Girgensoni 20—9. 1 tuba, köök, 1. kord, elekter, vesi kort., klosett kojas, üür 27 kr. Näha peale kl. 7 õht. Vabaneb 1. juunist.

Telliskivi 50-b—2. 3 tuba, köök, esik, vannituba, II kord. Üür Kr. 52.

Kullerkupu 12—7. 2 tuba, köök, esik, I kord, elekter, vesi ja klosett kort., üldvann, üür 35 kr.

Kungla 20—6. 1. juunist vabaneb korter 2 tuba, köök, esik, W. C. Hind 38 kr.
Näha kl. 10—13.

Liivalaia 52 — majah. 2 tuba, köök, II kord, elekter, vesi ja klosett kort., üür kokkuleppel. Soovitav, kes ise remondi teeb.

Teateid: Koidu 108—1. 1 tuba köögiga, ½-keldri kord, elekter, vesi kaevus, klosett kojas; üür 15 kr. Korter asub Lillekülas.

Rohu 9—4. 3 tuba, köök, esik, 1. kord, elekter, vesi ja klosett kort. Päikesepoolne.

Heina 18—6. Uues majas suur korter — 2 tuba, esik, köök. Vesi ja klosett korteris. Välja üürida kindlas ametis perek.

U. Kalamaja 32—14. 2 tuba, köök, I kord, elekter, vesi kort., klosett kojas.

Sõja 15—15, hoovim. 2 tuba, köök, esik, III kord, elekter, vesi kort., klosett kort., üldvann.

Alevi 5—2. 2 tuba, köök, esik, I kord, elekter, vesi kojas, klosett kojas, üür kokkulep.

Kunderi 9—7. 2 tuba, köök, poolkeldrikord, elekter, vesi kort., klosett kojas.

Üksikud toad

Toom-Kuninga 22—9, sissekäik hooviväravast, tagumine uks. (Mitte kaugel Kaarli kirikust). Ära anda ilus päikesepoolne tuba osalise mööbliga või ilma. Näha igal ajal.

Raua 33—1. Erasissekäiguga möbl. tuba moodsas majas vanni tarvitamisega üksikule härrale.

Lai 19—3. Ilma mööblita tuba ühele või kahele naisisikule — köögi tarvitusega. Näha kl. 1—6 p. l.

Raua 34—6. Möbl. tuba moodsas majas 1—2 intell. isikule ära anda.

Paldiski m. 6—19. Möbl. tuba ära anda. Erasissekäik ja köögi tarvitus. Soovitav meesterahvas. Näha kella 4-st alates. Paldiski mnt. 6—19.

Õie 3—8. Veerenni nurgal. Ilus päikeseline möbl. tuba vanni kasutamisega ära anda.

Vilmsi 11—4. Suur, ilus, päikesep., erasissek., möbl. tuba ära anda.

Maneesi 7—5. Väike, erasissekäiguga möbl. tuba välja üürida. Näha kl. 5—7 õhtul.

Linda 5—17. Erasissekäiguga möbl. tuba riigiteenijale (meesisikule) ära anda.

Narva mnt. 49—5, III korral. Tuba ilma mööblita, köögi ja vanni tarvitamisega. 20 kr.

Süda 8—8. 1 suur ja valge tuba (mööbliga või ilma) vanni tarvitamisega ära anda 1 või 2 isikule.

Klaasingi 5—4. 2 möbl. tuba köögi tarvitamisega ära anda. On olemas aed. Näha ärip. kl. 4—6 p. l. ja pühap. 10—1-ni päeval.

Heeringa 11—5. Vajan kaasüüriliseks meesterahvast.

Teat. slt. „726" all. Pool korterit. 3 tuba, köök, (pool üüri 17½ krooni). Uues majas. Üksiku noormehe juure võib tulla üksik härra. 1. juunist vabaneb.

Lennuki 19—30. Tuba ära anda korralikule ametiskäijale härrale. Näha pl. kella 5—10.

Koidula 18 kort. 2. Möbleeritud tuba telefoni, klaveri ja soovikorral vanni tarvitamisega soodsa hinnaga välja üürida. Kl. 15.00—19.00). Tel. 303-34.

Lutheri 13—6. Korralikku kaasüürilist vaja üksiku naisterahva juure.

Paldiski 10 fotoärist. Pool korterit — kaks ruumikat tuba köögi tarvitamisega ära anda.
Tulla kl. 5—7 p. l.

Uus 9—6. Ilus väiksem tuba köögi tarvitusega ära anda.

Maakri 34—8. Väike möbl. tuba ära anda.

Lembitu 14—9. Mööblita tuba ära anda meesisikule. Näha k. 4—6-ni p. l.

Rulkoviuse 27—6. Möbl. tuba (uues majas) ära anda, vanni tarvitamisega, intelligentsele isikule. Näha kl. 2—5 p. l.

Narva m. 55—4. Mööblita tuba ära anda. Näha enne lõunat.

Nõmme-Kivimäe. Kreutzwaldi 10—2. Suur möbl. rõduga tuba välja üürida, soovik. köögi tarvit. Hind Kr. 20.—.

Heina 18—10. Ära anda ilus, suur päikesepoolne erasissekäiguga tuba, mööbliga või ilma. Köögi tarvit.

Köhleri 15—1. Tuba mööbliga või ilma ära anda.

Vilmsi 49—2. Teenistuseskäija korralik meesterahvas võib tulla kaasüüriliseks.

Gonsiori 9—1. Möbl. tuba täielise kostiga ära anda 1 või 2 isikule vanni ja telef. kasutamisega. Näha k. 12—6 p. l.

Muraka 9—9. Tuba väljaüürida naister. köögi tarvitusega. Hind Kr. 10.—

Raudtee 20—2. Ilma mööblita tuba köögi tarvitusega ära anda.

Imanta 31—9, tänavalt plangu äärest. Kaasüüriliseks võib tulla ametiskäija isik üksiku korraliku isiku juure.

Vana Kalamaja 3—35, hoovis. Möbleeritud korter: 2 tuba ja köök välja üürida 1. juunist 1. novembrini, intelligent., ametiskäijaile inimestele. Näha igapäev, kuni 31. maini.

Trükitud „EDU" trükikojas, Vene tän. 16,